

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 kor.
 Fél évre ... 90 kor.
 Egy negyed évre 45 kor.
 Egy hóra ... 15 kor.

Kyilitási költségek megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG.

Aradi és csanádi egyezmény vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 22.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 Boulevard Regale Ferdinánd L. (József tőh.)-nt 22.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, március 27.

Bankközgyűlés.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár gól Zelenski Róbert elnöklésével vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen a részvényesek szép számban jelentek meg. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az igazgatóságnek az 1919. üzleti évről szóló jelentését, amely szerint a tiszta nyereség 22.658 korona 76 fillér. A közgyűlés a nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági előterjesztést magáévé téve kimondotta, hogy az idén részvényenként 40 korona osztalékot ad. Ezután módosították a nyugdíjszabályzatot olyként, hogy a tisztviselői nyugdíj maximumát évi 7600 koronáról 12 ezerre emelték fel, az eddigi özvegyi nyugdíjat pedig az évezett fizetés kétharmadáról annak háromnegyedére emelték fel.

Ausztriának társ kell.

A „Daily Chronicle” fesszu cikket közöl Ausztria helyzetéről. A cikkíró kifeti, hogy egyre nyilvánvalóbb, mennyire célszerűtlen dolog volt Bécsnek Németország-hoz való csatlakozását megtiltani. Az osztrák köztársaságnak most is vannak különböző beszerzési forrásai, ezek azonban a jelenlegi szükségleteket nem képesek fedezni. Ennek következtében Ausztriára nézve föltétlenül szükséges, hogy vagy Németországhoz csatlakozzék, vagy pedig aunal szövetséget kössön egy másikk állammal. Miután a békeszerződés az első utat elzárta, a másodikat kell követni.

Munkás-fürdő.

A városszabályozási bizottság ma délelőtt tartott ülésén foglalkozott a Munkás-testvér Egyesület ama kérelmével, hogy a város adjon át az egyesületnek sport-telep céljaira a gyermekmenhely és városliget közötti területből bizonyos telket. A bizottság nem találta teljesíthetőnek a kérelmet, minthogy azonban gyári munkásokról van szó, a bizottság azt javasolta a tanácsnak, hogy 30 évre adjon bérbe az egyesületnek a volt huszárlaktanya mögötti területből. A bizottság egyuttal felszólítja az egyesületet, hogy a sporttelepen munkásfürdőt és munkásétkezdét is létesítsen.

Szabadkereskedelem Romániában.

BUCURESTI. Az „Indreptarea”, a kormányhoz közelálló újság arról ad hírt, hogy a hivatalos lap legközelebbi számában megjelent rendelettel a kereskedelmi forgalom egész Nagyrománia területén szabadrá tétetett, megszűnt ez által az a mesterséges válaszfal, a mely a régi királyságot a csatolt területektől, így Erdélytől gazdaságilag elválasztotta és a forgalmat megnehezítette s végeredményben a legnagyobb mértékben elősegítette a rettenetes áruuszorát. Az új rendelet szerint „az áru forgalom egész Nagyrománia területén szabad és korlátozatlan.” Megszűnt tehát a permis-ek, a behozatali engedélyek kora, sem eladási, sem vételi engedélyek, sem szállítási igazolványok nem kellene többé a kereskedelmi árucikkekre és most már az árdrágítók szótárából kimaradt a szállítási nehézségekre vonatkozó legfőbb

áruuszoraindokolás. Nincs tehát többé semmi tekintetben belső határ a régi királyság és az új területek között. Az egyetlen kivétel ezen rendelkezés alól az 1920. március 1-i kivételes törvény és az Erdélylyel való állatforgalom. A rendelet kimondja többek közt, hogy többé vételi, eladási, vagy szállítási engedélyt nem kell kérni, a bentlevő ilyen kérvényeket azonban még — valamennyit kedvezőleg — elintézik. Behozatali engedélyeket sem adnak ki többé. Az engedély nélkül érkező behozott áruk minden további nélkül átbozsáttatnak a vámon, a szabály szerű törvényes vámdíjak lefizetése mellett. A közönség bizalommal várhatja most már az árucikkek mielőbbi lényeges olcsóbbodását, amelyet az új Iparügyi miniszter fenti rendeletének köszönhet.

Béketárgyalások

Románia és Oroszország közt.
 Milanóból jelentik: Bucurestiből érkezett legújabb hírek szerint a béketárgyalások Románia és Szovjetország között megkezdődtek. Az ellenségeskedések március 13-án, amikor Averescu a fegyverszüneti szerződést aláírta, megszűntek. A békefeltételek nagy vonásokban már elő vannak készítve.

Rabló álörmester.

Az utóbbi időben több aradi házban megjelent egy örmesteri rangot viselő katonaruhás egyén és lakást rekvirált tisztek részére. Az állítólagos örmester, amint a vizsgálat folyamán utóbb kiderült, egyes helyeken Averescu Péternek mondotta magát, máshol pedig Traján György vagy Marinescu Traján néven mutatkozott be, aki a térparancsnokság parancsából tisztek részére rekvirált lakásfő De a tisztek sohasem foglalták el a részükre rekvirált lakásokat, hanem helyettük mindenütt az örmester jelent meg s az első éjjel az összes lakásokat kirabolta. A sok hasonló feljelentésből a rendőrség mindjárt megállapította, hogy a sűrű egymásutánban megismétlődő rablásokat ugyanaz az

ember követte el s ilyen irányban indította meg a nyomozást. Mona detektívnek tegnap sikerült elfogni a furfangos lakásrablót Popescu Constantin leszerelt katona személyében, aki a hadseregben tényleg örmesteri rangot viselt, de már régebben visszatért a polgári életbe. A rendőrségen most állítják össze az elfogott betörő bűnlajstromát s azután átadják őt az ügyészségnek.

Hogyan történik

a leszerelés?

Bucuresst. Rascam Vábornok hadügyminiszter kijelentette, hogy a leszerelés bezárólag az 1915-ös korosztályal fog megtörténni, a fiatalabb korosztályok leszerelése a határnál levő eseményektől függ. A kormány minden intézkedést megtett a határok megvédésére ugy keleten, mint nyugaton. Most nagyobbszabású előléptetések történnek a hadseregben, tervbe van véve, hogy minden tiszt egy rangfokozattal avanszájon. Azok a tisztek, akik az osztrák-magyar hadseregben szolgáltak, előlépnek, mihelyt az erre vonatkozó kimutatás készen lesz. Ezek is ugyanazon jogokban részesednek, mint a régi királyságbeli tisztek.

szesednek, mint a régi királyságbeli tisztek.

Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatóválasztmányi ülése.

Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatóválasztmánya folyó hó 24-én délután 4 órakor tartotta mérleg-megállapító ülését a választmány tagjainak nagy érdeklődése mellett. Az ülésen Biró Albart elnököt, aki megnyitójában tömören ismertette a rendkívüli viszonyoknak az intézet üzleteire és a mérleg eredményére való befolyását.

A megnyitó után Felér Gábor vezérigazgató az elnöki előterjesztéseket kiegészítő rövid néhány megjegyzés során bemutatja az 1919-ik évi mérleg és veszteség-nyereség számla adatait, valamint az állományok összehasonlító adatait és ennek kapcsán egészen részletekig menő felvilágosítással szolgál. E közlései folyamán rámutat a vezérigazgató arra, hogy az intézet múlt évi eredményeinek rovására az értékpapírok ártományának megállapításánál igen rigorózan járt el az igazgatóság, azokat lehetőleg a tényleges helyzetnek megfelelően értékelvén. Ennek következtében azután körülbelül csak a múlt évi haszonnak megfelelő tiszta nyereség kerül a közgyűlés elé felosztás végett és a jövő bizonytalan esélyeit mérlegelve, az igazgatóság a felügyelő-bizottsággal egyetértően olyértelmű megosztási javaslatot tesz és ahhoz kéri a választmány jóváhagyását, hogy a tavalyi 60 korona osztalékkal szemben az 1919-ik évre 50 korona osztalék fizettesék és ezzel szemben a tartalékalapra 100.000 korona helyeztessék, a számlára pedig ugyancsak mintegy 100.000 korona vezetessék elő.

A választmány az előterjesztéseket nagy figyelemmel és érdeklődéssel hallgatván végig, a vezetőség intencióit egész teljességében magáévé teszi és a mérleg minél nagyobb realitása érdekében az előterjesztett javaslatához egyhangulag hozzájárul. A tárgysorozat elintézése után Lukácsy Lajos utalván a szállongó hírekre, kérdést intéz az igazgatósághoz, hogy miként áll a vezérigazgató repatriálási ügye, mert ezáltal az intézet vezetésében okvetlenül szükséges folytonosságot látván veszélyeztetve, a részvényesek és közönség körében nyugtalanság van. Az igazgatóság e kérdésre válaszulva megnyugtatta a választmányt, hogy az illetékes hatóságok részéről a vezetőség oly értelmű kijelentést kapott, mely szerint az intézet vezérigazgatójára, épen közérdeklő voltára való tekintettel, nem fogják alkalmazni a vonatkozó rendeletek határozományait, s mely kijelentést a választmány örömmel és helyesléssel vett tudomásul.

A békekonferencia döntése.

Legújabb jelentés szerint a Konferencia befejezte a magyar béke delegáció által ábrnyújtott el-
lenjavaslatok tárgyalását és március 31-ig közölni fogja döntését a magyar kérdéssel. Ezek szerint április első felében már is-
merni fogjuk a magyar békeszerződés végleges szövegét.

Elutasított

üzletrekvirálások.

László Jenő gyógyszerész kérte a lakáshivatalt, hogy rekvirálja el részére Lócs Elzának az Aradi Első Takarékpénztár házában lévő üzlethelyiséget, mert az üzlet tulajdonképpen Hoffmann Ottóé, a kinek van még egy csemegetüze. A lakáshivatal annak idején el is rekvirálta az üzletet. Lócs Elza előterjesztéssel állt és így az ügy a lakbérleti bizottság elé került. Ma tárgyalta ezt az ügyet Révay járásbíró. Dr. Molnár Oszkár ügyvéd, Lócs Elza megbízottja azt vitatta, hogy a kormányzó-tanácsnak mincsem olyan dekretuma, amely elrendelné az üzletek rekquirálását. Ugyan irányu rendelkezést még a Károlyi-kormány bocsátott ki, amely azonban hatályát veszítette, azonkívül az üzletet Hoffmann Ottótól még 1919-ben megvette Lócs Elza. A bíróság elfogadta az ügyvéd érvelését és a kérelmezőt keresetével elutasította. Ugyancsak elutasította a lakbérleti bizottság Bodrosan Aurél aradi borbélyt is, aki Hegedűs Gyula Chic uridivai üzletét kérte elrekquirálni és akinek a lakáshivatal el is rekquirálta a kért üzlethelyiséget, mert Hegedűsnek még egy üzlet van.

Budapest

a dunai Bizottság központja.

A román kormány jegyzékben fordult a legfelsőbb tanácshoz, amelyben azt vitatta, hogy a nemzetközi Dunai kereskedelmi központját és a dunai ellenőrző bizottságot Romániába kell helyezni. Az angol kormány ezt a javaslatot elutasította amál is inkább, mert befejezett tény, hogy Budapest a dunai bizottság központja, amely város a szakértők véleménye szerint erre a célra a legalkalmasabb.

Milyen nyelven

beszéljenek a cseh parlamban.

BUCURESTI. Az Isbanda írja: Csehszlovákiából érkezett jelentések szerint az ottani parlament egy törvényjavaslatot fogadott el, amely szerint az állam hivatalos nyelve a cseh, azonban a kisebbségi területek képviselői a parlamentben az anyanyelvükön is beszélhetnek. Ezen túl a parlamentben a cseh nyelven kívül lengyel, ukrán, német és magyar nyelven fognak beszélni. Az interpellációkat és az indítványokat azonban azonnal a helyi fordítási cseh nyelven.

A lebélyegzett magyar pénz.

Teljes erővel indult meg a kékpénz becserélése Budapesten és a vidéken. Budapesten a főtvonalakon ugyszólván minden második házban működött egy-egy „gyűjtőhely” és ennélfogva sehol sem mutatkozott tolongás. Érdekes, hogy a közeli vidékről postafiókban és zsákokban vittek föl a kékpénzt felülbélyegzésre. Az általános forgalomban még nem látni „új pénzt.” Kávéházakban, éttermekben, üzletekben jobbra fölfásra fogyasztanak és vásárolnak. A pénzlebélyegzést egyes kereskedők arra használták fel, hogy az árakat felhajtották. Ezek ellen az árvizsgáló bizottság szigorúan jár el.

A lebélyegzés részleteiről a következőket jelentik: A Magyarországon forgalomban lévő pénzek közül csupán az Osztrák Magyar Bank által kibocsátott 10, 20, 25, 50, 100, 1000 és 10.000 koronás bankjegyeket cserélik le. A lebélyegzést az államnyomda végzi, ahova a gyűjtőhelyekről szállítják a lebélyegzendő bankjegyeket. A felülbélyegző egy léglövéses átkoronás

magysága árúval bélyeg koronánélkül magyar címerrel és csupán ez az egy szó van benne: „Magyarország”. A lebélyegzésre beszo-
szolgáltatók összegek feléért szelvényvel ellátott és négy perccel kamatozó állami ellsmervényekkel adnak. A szelvényeket az állampénztárak állami adók és illetékek fizetésére készpénzhelyett elfogadják. A pénzügyvezetknél, vagy bármely más cégnél betétkönyvre, folyószámlára, pénztári jegyre, vagy nem kamatozó betétként elhelyezett összegekre nézve a tulajdonos joga egész összegében fennáll, ha március 8 előtt kell követelése. Azoknak a betéteknek folyószámláknak, vagy pénztári jegyen elhelyezett összegeknek, amelyek március 8-tól 18-ig bezárólag helyezték el, fele tö-
vábbi intézkedésig” zár alá vétetik. A pénzügyminiszter később dönt a felül, visszatartás abból a zár alá vett összegekből az állandó kölcsön céljaira; Lejár, vagy bezárólag 1920. április 18-ig lejáró pénztartozások fizetésére 1920 április 25-ig halasztás engedetik (moratorium).

A mai valuta-piac.

Nagy lei 295-300, kis lei 280-285, márka 810-325, dollár 170-185, arany iránt kis érdeklődés mutatkozott, azonban az árak nem haladtak túl a 620 koronát.
Bucuresti: korona 85-90-86, márka 95-98, rubel 95-100, francia frank 580, svájci frank 1200-1300, dollár 62-63.
Zürichi valutáarak: Devizák: Berlia 7-40, Hollandia 213-25, Washington 5-79, London 22-26, Páris 42-35, Miláno 81, Brüsszel 44-25, Kopenhága 101, Stockholm 119-50, Krisztiania 104, Madrid 102-50, Buenos-Aires 250, Peking 7-85, Bécs 2-65.

MŰVÉSZET.

A Gróf Rinaldó, ez a mindíg feltárazakat vonzó operett megy vasárnap délután. Hétfőn este az Eördög bérő van másorra tűzve s a címszerepet magán a librettista Barics Gyula játsza. A jövő pénteken újra a színpadra lépnek a Rosenkranz és Gildenstein. Nagyszombat délutánján a Szalkához Máncolt királykisasszony című gyermekdarabot mutatják be.

Uj műsor a Modern Kabaróban. Nagyszabású új műsort mutat be holnap szombat a kabaré. A pompás táncok mellett énekesnőkön kívül színpad kerülnék: A szerzők iskolája” és „Süketnek kell lenni” című mutatató bohózatok.

Gróf Monte Christó III bemutatóját szombaton tartja az Apolló-színház. Akik az első két részt látták, fokozott kíváncsisággal várják a harmadik fejezetét.

Reggely. Pénteken mutatta be nagy érdeklődés mellett az Uránia a Pathé-tervén egy újabb remekművét, a „Reggely”-t, melyben Henry Kraus, a nagy-
magyarországi Mészáros és Kézserge,

Zsidóüldözés

Palesztinában.

Hol itt hol ott olvashatunk zsidóüldözésekről, de valamenyrül intesz a világsajtóban legutóbbi megjelent hír. A Daily News ugyanis azt közli Jaffából, hogy a zsidótelepítés által alkészített arab beduinok fegyveresen megölték a metullahi zsidó földműves kolóniát. A Tiberis torkolat északra a Jordán mellett és sokszá elpusztítottak közülük. Ezek után nem csodálkozhatunk azon, ha a békés polgári életet folytató zsidó mindazokat, akik Palesztinába szeretnék visszaköltözni, ezzel a fogas kérdéssel kell megvárni. Már most hová menjenek?

Sajtószabadság

a szlovenszki magyaroknak.

PRAGA. Tsvetkó miniszterelnök a Kaszai Napló munkatársának arra a kérdésre, hogy a szlovenszki magyar sajtó a jövőben a cenzura alól mentesülve képviselheti-e a magyar kisebbség érdekeit, a következőképen válaszolt: — Mi meg akarjuk valósítani minden fenntartás és korlátozás nélkül a sajtószabadságot és természetesen a magyar sajtónak sem fognak nehézségeket okozni, ha a magyar nép törvényes igényeit akarja védelmezni. Az elbocsátott magyar hivatalnokok visszavételéről a miniszterelnök egy nyilatkozott, hogy a kormány az illetékes tisz-
zokkal egyetemben a legnagyobb figyelmet fordítja erre a kérdésre.

A paprika új ára. Az ár-megállapító bizottság legutóbbi ülésén a vörös paprika árát kilónként 180 koronában, a 6 szá-
zalékos eset árát literenként nagy-
ban 6 koronában, kicsinyben 6,60 koronában állapította meg.

Vásárolunk

Monthell, Aetherikus-ólmok, eredeti gyári osemagolású gyógyárkat, spe-elállásokat, fagyut, zsl-radásokat, háziágyant 100

Dr. Földes si Hehs

spanyol nátha

ellen legjobban megvált a Ménes-Magyarádi Cognac-Medicinal kapható minden jobb csemegetüzetben.

Gőz-csőplőgarnitúrákat

benzin-, nyarsalaj- és elektro-motortokat, gőz- és motortokat, téglagyári gépeket és ma-
kamborandókat stb. 100

Friedrich Testvérek

gegyár és vasöntő

Temesvár-Józsefváros.

Az arabört

Es egy utólagoson határán kizárólag az arabört szepiti, fehéríti, üditi, fertőtleníti és el-
időzárja minden befolyás ellen megvált az arabort. 1140

Dr. Földes si Hehs

Arverési hirdetmény.

A közösi előjárás a volt urbersek közgyűlésének határozata alapján Maida „Szeged határában (Judeul: Că-
raș-Severin) fekvő „Secoim” nevű Gránit (Sient) kőbányának bérbeadása ügyben nyilvános árverést hirdet ki. A nyilvános árverés 1. évi április 18-án a 6 órákor a közgyűlési helyiségben megtartandó. A következő feltételek mellett:
1. Bérbeadási határidő 10-évi.
2. Évi bérösszeg 16.000 korona.
3. Bérbeadásra a bányászati törvények szerinti szabályok vonatkoznak.
4. Árverésük költségeit a bányászati előjárásnak becsült határidőig a közösi előjárásnak becsült határidőig a bányászati törvények szerinti szabályok szerinti módon kell megfizetni. A bányászati előjárás a közgyűlési határozatban a hivatalos árak szerint.
Maida, 1920. évi március hó 10-án.
1400 Közösi előjárás.

Legújabb

Uatszereket

kimérve 10 grammon-
tint 15 koronáért ajánl

Dr. Földes si Hehs

Vértan-téle „Hella asborazesz”

minden házban szükséges. Kapható egy első hadi minőségű mint drágább és sokkal erősebb és hatékonyabb

Hugó Adler Arad

Apró hirdetések

Levelezés.

ÉRTÉKES URIBEMER. Megjelenés... 1443

ISZTÓTOK... 1491

ERZEM... 1454

KOMOLY... 1801

Alkalmazás.

NYAKOROKOT KERESNEK... 1459

ARADHOZ... 1447

MŐNALI BELEPÉSRE... 1442

KATAL... 1450

MÉRÉS... 1801

Lakás.

NY DISZER... 1445

Vétel és eladás.

BEK... 1451

NY MEGYFA... 1449

STOK... 1801

EMTONOKAT... 1801

GENACOS... 1456

STOROK... 1800

LADOK... 1801

LET... 1801

LAGOS... 1801

NIK... 1801

NYVEKET... 10241

LAMANT... 1036

NSARLUNK... 1784

RESZUNK... 1806

Gallovich Károlyt elítélték.

Gallovich Károly volt aradi... 1491

Gallovichot a Kommunizmus... 1446

Különféle.

HÁZMESTERI ALLASOMAT... 1446

ELADÓ UJMIKELAKA... 1458

Oktatás.

NYER NEVELŐNŐ... 1457

Primei Cassa de Pastrare din Arad. — Aradi Első Takarékpénztár.

Bilant pe anul 1919. — Merleg-számla 1919. évről.

Table with columns for Activa (C, I, C, F) and Pasiva (C, I, C, F) showing financial data for 1919.

Arad, la 31. decembrie 1919. — Arad, 1919. évi december hó 31-én. Számvetés...

Beck Róbert, s. k. Bódi Bódog, s. k. Háberberger György, s. k. Maresch Gyula, s. k.

Expertul comitetului de supraveghere a Primei Cassa de Pastrare din Arad, ca tra adunarea generala ordinara a 79-a.

Dispozitia Adunarii Generale! Conform §-ului 105 din legea...

Meritul abceselor instituitului in decursul anului 1919 le-am...

Cu ocazia aceasta inchiderei finale a societatii am efectuat...

Bilantul anului 1919 prezentat noua de directiune, precum...

Pe baza celor prezentate rugam ca tot respectul sa adunarii...

Arad, la 25 martie 1920.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE: Braun Már, s. k. fel. biz. elnök. Beck Róbert, s. k. fel. biz. tag.

Ingatlan. HÁZAK ELADÁSAT... VASUT KÖZELÉBEN... HA HAZÁT... Üzletek. ARADHEGYALJÁN...